

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Voortgang MIRT-verkenning OV en Wonen en MIRT-onderzoek A12-zone in samenhang met Rijnenburg	TELEFOONNUMMER	+31646994717
DATUM	12-03-2024	E-MAILADRES	bjorn.hondelink@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-556638931-803	DOMEIN/OPGAVE	MOB
VAN	Bjorn Hondelink / Erwin van Dijk	TEAM	ET2/EOV
BIJLAGE		PORTEFEUILLEHOUDER	Van Schie / Van Essen

Geachte leden van Provinciale Staten,

Essentie / samenvatting:

In deze brief informeren we u over de tussenresultaten van twee onderzoeken uit het Rijk-regio samenwerkingsprogramma U Ned: de Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) verkenning OV en Wonen en het MIRT-onderzoek A12-zone in samenhang met Rijnenburg. Eind 2023 bent u voor het laatst geïnformeerd over deze onderzoeken.

Inleiding:

Momenteel werken wij samen met het Rijk en betrokken gemeente binnen het samenwerkingsverband U Ned aan de MIRT-verkenning OV en Wonen in de regio Utrecht (hierna: MIRT-verkenning) en het MIRT-onderzoek A12-zone in samenhang met Rijnenburg (hierna: MIRT-onderzoek). Onze partners binnen U Ned zijn de U10-gemeenten, gemeenten in de regio Amersfoort, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Rijkswaterstaat, ProRail en NS.

In de MIRT-verkenning en het MIRT-onderzoek geven we uitvoering aan de afspraken die met het Rijk gemaakt zijn tijdens het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT) op 11 november 2022 (zie [PS2022MM88](#) en [PS2022MM109](#)).

De MIRT-verkenning en het MIRT-onderzoek dragen bij aan de opgaven uit het NOVEX Ontwikkelperspectief Utrecht – Amersfoort en aan de doelen van het Rijk-regio programma U Ned. In U Ned wordt samengewerkt aan maatregelen voor de regio's Utrecht en Amersfoort op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid en leefbaarheid. Over het NOVEX Ontwikkelperspectief en de stand van zaken U Ned bent u eerder geïnformeerd ([Statenbrief inzet BO MIRT 2023](#) en [Statenbrief uitkomsten BO MIRT 2023](#)). Een overzicht van de verschillende programmalijnen binnen U Ned is opgenomen in Figuur 1. Meer informatie over U Ned en alle activiteiten is te raadplegen op de [website van U Ned](#).

Programma U Ned

Figuur 1: programmalijnen van U Ned

Inhoudelijk is er een sterke samenhang tussen de MIRT-verkenning en het MIRT-onderzoek. De keuzes in de MIRT-verkenning zijn bepalend voor de mogelijkheden en kansrijkheid voor het doortrekken van OV-verbindingen naar Rijnenburg. Tegelijkertijd bepaalt de omvang van de verstedelijking in de A12-zone en Rijnenburg de mate waarin het mogelijk is om de investeringen in OV-infrastructuur in de toekomst goed te benutten.

Beide projecten volgen de MIRT-procedure en bevinden zich in verschillende fases. De MIRT-procedure is een uniforme werkwijze die in heel Nederland wordt gebruikt bij projecten waarin het Rijk participeert. Het MIRT-onderzoek is onderdeel van de voorbereidende fase in deze procedure. Hierbij wordt de onderzoeksopgave uitgewerkt en de eerste oplossingsrichtingen in kaart gebracht. Vervolgens start de verkenning met een MIRT-verkenning om maatregelen uit te werken en af te wegen. Voorwaarde voor de start van een MIRT-verkenning is dat er voldoende zicht moet zijn op financiering (minimaal 75%). Na afronding van een verkenning start de planning- en studiefase en tot slot de aanlegfase. Meer informatie over de MIRT-procedure is te vinden op de [website van de rijksoverheid](#).

In beide projecten geven wij uitvoering aan vastgesteld beleid. Belangrijke kaders waarbinnen wij werken zijn de door u vastgestelde Omgevingsvisie provincie Utrecht ([PS 10 maart 2021](#)), het OV-netwerkperspectief 2025-2050 ([PS 11 mei 2022](#)) en de Kadernota 2023-2026 ([PS 29 juni 2022](#)).

De gemeenteraden van Utrecht en Nieuwegein worden met informatie van gelijke strekking geïnformeerd over de MIRT-verkenning en het MIRT-onderzoek.

MIRT-verkenning OV en Wonen

In de MIRT-verkenning onderzoeken we samen met U Ned-partners de eerste stap in de OV-schaalsprong om een gezonde groei van de regio Utrecht mogelijk te maken. De opgaven die centraal staan in de MIRT-verkenning zijn:

- Het voorkomen van overbelasting rond Utrecht Centraal;
- Het Utrecht Science Park (USP) beter bereikbaar maken per OV;
- Het beter bereikbaar maken per OV van nieuwe woon- en werklocaties in 2030 en verder.

U bent afgelopen jaar op regelmatige basis geïnformeerd over de voortgang van de MIRT-verkenning. Tijdens twee informatiesessies (17 mei 2023 en 1 november 2023) en de Statenbrieven ([MIRT-verkenning OV en Wonen](#):

[concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau](#) en [Uitkomsten BO MIRT 2023](#)) bent u meegenomen in de aanpak en resultaten van de inspraak op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De NRD beschrijft de onderzoeks aanpak en de participatie gedurende het proces. De eerste resultaten van de MIRT-verkenning staan hieronder in het tussenbericht. Daarna beschrijven wij de vervolgstappen en uw betrokkenheid richting afronding van de MIRT-verkenning.

Tussenbericht met eerste resultaten

Het [tussenbericht](#) is een beknopt document en bevat louter feitelijke informatie; geen waardeoordeel. De Programmaraad U Ned heeft 11 maart 2024 ingestemd met dit tussenbericht. Het tussenbericht beschrijft de opgave en laat voor elk maatregelpakket de eerste resultaten zien (mogelijkheden, onmogelijkheden en effecten) en schetst het vervolgproces. Nog niet alle effecten van de maatregelen zijn in beeld. De eerste resultaten bevestigen de grote opgave voor OV richting de toekomst en laten een forse toename van het aantal OV-reizigers zien van/naar de A12-zone, Nieuwegein en het USP. Het gaat hier om meer dan een verdubbeling van het aantal OV-reizigers ten opzichte van 2022 als gevolg van extra ruimtelijk programma en een verschuiving van auto naar OV (en fiets). We zien dat sommige keuzes in de maatregelpakketten sterk bepalend zijn voor het verwachte gebruik. Belangrijke voorbeelden zijn de overstapkwaliteit in het stationsgebied Utrecht Centraal en de locatie van de 2e busbaan op het USP.

Verder is afgelopen tijd veel geleerd over de maakbaarheid van oplossingsrichtingen. Zo zijn er haltlocaties afgevallen omdat deze technisch niet haalbaar waren. Het gaat hier veelal om locaties in het stationsgebied waar de ruimte zeer beperkt is en veel functies samenkomen. Ten slotte heeft elk maatregelpakket effecten op de directe omgeving die in de verdere beoordeling worden meegewogen (denk aan: bouwhinder, geluid, oversteekbaarheid, ruimtelijke kwaliteit en risico's).

Met het delen van de nu beschikbare informatie willen wij u en de omgeving meenemen in de stand van zaken. Voor inwoners en belangstellenden worden door U Ned in april inloopbijeenkomsten georganiseerd om in gesprek te gaan over de (tussentijdse) resultaten. U bent zelf ook van harte welkom op deze bijeenkomsten die plaatsvinden op 3, 9 en 18 april 2024. Praktische informatie over deze bijeenkomsten is te vinden op de website van [U Ned](#). Daarnaast organiseren wij voor u een dialoogsessie op 27 maart 2024 waarin ingegaan wordt op de MIRT-verkenning en de samenhang met het MIRT-onderzoek A12 zone in samenhang met Rijnenburg.

Vervolgprocedure / voortgang:

In de komende maanden worden de effectenstudies, waaronder de kostenraming, afgerond en de resultaten verwerkt in een milieueffectrapportage (MER), een maatschappelijke kostenbatenanalyse (MKBA) en een integraal verkenningenrapport. Op basis van deze resultaten gaan wij met onze partners in gesprek om te komen tot een voorlopig voorkeursalternatief. Dit voorlopig voorkeursalternatief vormt onderdeel van de zogenoemde voorkeursbeslissing, waarin de afspraken (wat, hoe en wanneer) zijn vastgelegd. De voorwaarden voor een positieve beslissing zijn:

- Er is overeenstemming tussen de betrokken partijen over het uit te voeren voorkeursalternatief;
- Er zijn voldoende (100%) financiële middelen beschikbaar om het voorkeursalternatief binnen de voorgestelde planhorizon te realiseren;
- Er is een vervoersautoriteit die de bediening garandeert. Bij een exploitatietekort voor het vervoer zijn er afspraken gemaakt over wie dit tekort dekt;
- Er is door middel van het verkenningenrapport voldaan aan de op te leveren informatie, in overeenstemming met het informatieprofiel.

In de zoektocht naar een toekomstbestendig voorkeursalternatief is het beschikbare budget uitdagend. Op dit moment hebben Rijk en regio gezamenlijk € 1,2 miljard gereserveerd voor de MIRT-verkenning, waarvan € 200 miljoen door de provincie Utrecht. Dit budget is lager dan de kosten van € 1,5 tot 1,8 miljard die tijdens de vorige projectfase zijn berekend. In de komende maanden moet duidelijk worden of er een (faserings)oplossing mogelijk is en of er voldoende zicht is op afspraken tussen betrokken partijen over de bijdrage in de investeringskosten, exploitatie en de verdeling van risico's. Wij spannen ons maximaal in om tot goede afspraken te komen om zo een gezonde groei van stad en regio (73.000 tot 87.000 woningen in het studiegebied) mogelijk te kunnen maken.

Een eerste stap in de OV-schaalsprong is urgent, maar tegelijkertijd niet eenvoudig en het vraagt om zorgvuldigheid en een intensieve betrokkenheid van veel partijen (IenW, BZK, provincie Utrecht en gemeenten Utrecht en Nieuwegein). Dat betekent ook dat de planning komend jaar afhankelijk is van veel factoren. Wij verwachten rond de zomer zicht te hebben op het moment waarop wij u het voorkeursalternatief kunnen aanbieden in de vorm van een Statenvoorstel. Over de actuele stand van zaken, inhoudelijk te maken keuzes en financiering blijven wij in de komende periode met u in gesprek.

MIRT-onderzoek A12-zone in samenhang met Rijnenburg

Op basis van eerdere gebiedsonderzoeken in U Ned naar onder andere de A12-zone hebben Rijk en regio tijdens het BO MIRT 2022 afgesproken een MIRT-onderzoek te starten om in te zetten op de ontwikkeling van een grootschalige A12-zone. Dit als logische vervolgstap binnen Groot Merwede en in relatie tot de aanleg van de Merwedelijn, en doorontwikkeling naar Rijnenburg. Belangrijke voorwaarde bij de ontwikkeling van de A12-zone en Rijnenburg is een goede ontsluiting van beide gebieden, het op orde blijven van de bereikbaarheid van de regio, en het functioneren van de Ring Utrecht. Rijk en regio hebben hiervoor richtinggevende principes afgesproken als onderdeel van de [Mobiliteitsstrategie U Ned 2040](#). De interactie tussen de MIRT-verkenning en het MIRT-onderzoek is groot. Daarom vindt op regelmatige basis inhoudelijke uitwisseling tussen beide projecten plaats en zijn onderlinge afhankelijkheden in beeld gebracht om hierop te sturen.

Onderzoeksdoel

Om toekomstvaste keuzes te kunnen maken voor de ontwikkeling van de A12-zone en Rijnenburg en de bijbehorende noodzakelijke ingrepen in de mobiliteitsnetwerken is nader onderzoek nodig. Rijk en regio zijn daarom een multimodaal MIRT-onderzoek gestart waarbij tevens aandacht is voor de benodigde bedrijfsverplaatsingen, groenstructuur, de relatie met bodem- en watersysteem/klimaatadaptatie, gezonde leefomgeving en energienetwerken.

Het doel van het MIRT-onderzoek is het uitvoeren van een integraal onderzoek naar:

- de condities voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de A12-zone in samenhang met Rijnenburg;
- de bereikbaarheidsopgave in relatie tot de ontwikkeling van de gebieden en de regio.

Rijk en regio kunnen op basis van het MIRT-onderzoek beoordelen:

- of het **voorstelbaar, haalbaar, maakbaar, en wenselijk** is om de A12-zone en Rijnenburg te ontwikkelen tot nieuwe, klimaatbestendige stadsdelen (water en bodem sturend) waar het prettig en gezond leven is,
- welke **mobiliteitsoplossingen** voor de bereikbaarheidsopgave **kansrijk** zijn om verder uit te werken,
- hoeveel **woningen en arbeidsplaatsen** gerealiseerd kunnen worden in de verschillende gebieden,
- hoe groot de **investeringsopgave** (in een bandbreedte) is voor de ontwikkeling van de A12-zone en Rijnenburg, inclusief de benodigde mobiliteitsoplossingen.

Vervolgprocedure / voortgang:

We voeren het MIRT-onderzoek in twee fasen uit:

1. Fase 1 richt zich op besluitvorming over structurerende keuzes in de ontwikkeling van de A12-zone en Rijnenburg, oplossingsrichtingen voor de bereikbaarheidsopgave, en een eerste inschatting van de bijbehorende investeringsopgave. Besluitvorming over de eerste fase wordt voorbereid in de Programmaraad U Ned en is voorzien in het BO MIRT 2024, dat in november plaatsvindt. Doormiddel van Statenbrieven wordt u over de inzet voor het BO MIRT en de in het BO MIRT gemaakte afspraken geïnformeerd.
2. Fase 2 bestaat uit een nadere uitwerking van de gemaakte structurerende keuzes en de afronding van het MIRT-onderzoek, zodat in het BO MIRT 2025 besluiten genomen kunnen worden over de ontwikkeling van de A12-zone en Rijnenburg, de verdere uitwerking van mobiliteitsmaatregelen, en de benodigde investeringen.

Halverwege 2024 nodigen we stakeholders en inwoners van het gebied uit om te reflecteren op de tussentijdse onderzoeksresultaten van het MIRT-onderzoek. Dit wordt gedaan door middel van een enquête voor inwoners en

gesprekken met stakeholders (onder andere grondeigenaren). Er wordt gepeild hoe er gedacht wordt over de resultaten die uit het MIRT-onderzoek komen.

De reflectie is bedoeld om een algemeen beeld te schetsen over hoe de betrokken inwoners en stakeholders aankijken tegen de onderzoeksresultaten van het MIRT-onderzoek. We brengen ook in kaart wat mogelijke kansen, zorgen en aandachtspunten zijn zodat deze kunnen worden meegenomen in de tweede fase van het MIRT-onderzoek of verdere uitwerking. De uitkomsten van de reflectie worden opgenomen in het eindrapport van fase 1, dat na de zomer van 2024 wordt opgesteld voor het BO MIRT van november 2024. Het eindrapport wordt vastgesteld in de Programmaraad U Ned en vormt de basis voor besluitvorming in het BO MIRT. Voorafgaand aan het BO MIRT wordt u geïnformeerd over de uitkomsten van fase 1 van het onderzoek en over de inzet voor het vervolg en hoe dit zich verhoudt tot het provinciale beleid, in het bijzonder de actualisatie van de Omgevingsvisie provincie Utrecht.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen